

**Vi må uttrykke oss presist
om statistiske analyser**

**Vi må undersøke mange
for å trekke ut essensen**

**Oppsummeringene
er viktige**

Igangsetting av tiltak?

Grisete datasett?

Svære datasett?

Data-behandling

Notasjon, språk og begreper

Hvor mange er «mange»?

Hvilke oppsummeringer?

Figurer? Oppsummeringstall?

Hva ønsker du å oppnå?

- Hvilken respons?

- Hvilken forklaringsmodell?

*Datavasking, forberedelser
til analysen*

Big data? Forklare? Predikere?

Programvare (R)

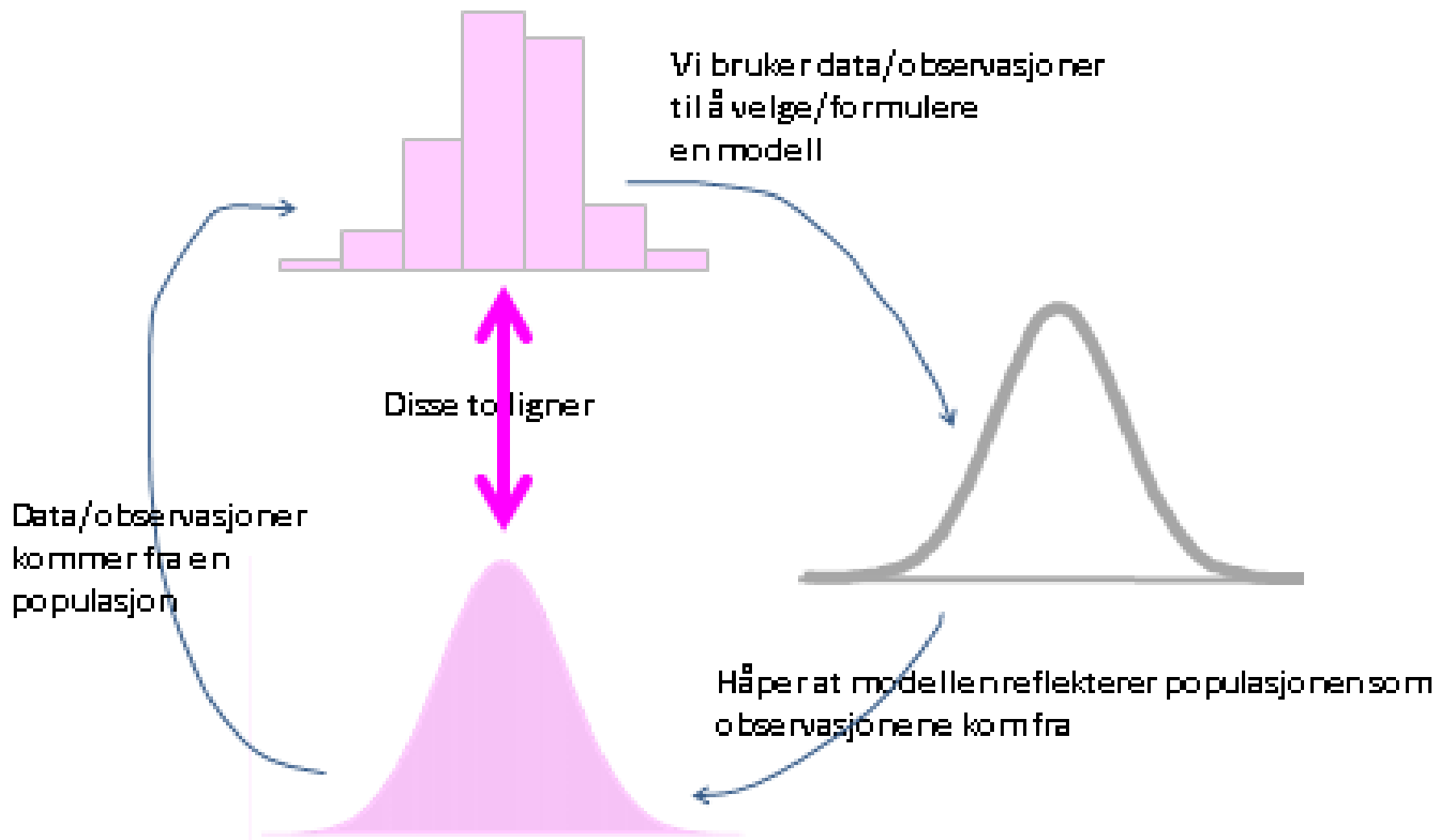
Fra forrige forelesning

Inferens: Å trekke slutninger om en populasjon basert på et utvalg

Idé: Sann som et er i utvalget, er det omtrent i populasjonen også.

Utvalg = «Sample»

Undersøker og beskriver disse

...for å si noe om alle nordmenn

Undersøker og beskriver disse

...for å si noe om alle spedbarn

Undersøker og beskriver disse

...for å si noe om alle eldre

Vi bruker gjennomsnittet både til å
beskrive dem vi har undersøkt

...og til å si noe generelt om dem vi
ikke har undersøkt; populasjonen

Observasjoner	Teoretisk/tenkt Modell	Populasjon
Histogram	Tetthetskurve, Sannsynlighetsfordeling	Fordelingen i populasjonen
Viser fordelingen av faktiske observerte verdier som søyler i intervaller	Viser den idealiserte fordelingen av verdier som en kontinuerlig kurve	Ukjent, men vi tror at den observerte fordelingen og den teoretiske fordelingen ligner på populasjonsfordelingen
Kan være symmetrisk, skjev, ha en eller flere topper, lette eller tunge haler (outliere/ekstremverdier)	Kan være symmetrisk, skjev, ha en eller flere topper, lette eller tunge haler	Samme her
Statistic = Observator	Egenskaper ved den teoretiske fordelingen, som tilsvarer de størrelsene vi kan beregne i utvalget: Tyngdepunkt/forventningsverdi Median (tallet som halverer arealet i fordelingen) Standardavvik	Parameter
Tolkbare oppsummeringstall som kan beregnes i utvalget, for eksempel Gjennomsnitt: $\bar{x}$ Median Kvartiler (Empirisk) standardavvik: sd, SD Andeler		Oppsummeringstall for den ukjente populasjonen, som vi ønsker å gjette verdien av. Det kalles å estimere. Forventningsverdi μ Standardavvik σ Andel p

Sannsynlighetsbegrepet

Sannsynlighetsmodeller

Stokastiske (Tilfeldige) variabler

- ✓ Diskrete
- ✓ Kontinuerlige

Forventning og varians for stokastiske variabler

Generelle sannsynlighetsregler

